

IAKTTAGELSER RÖRANDE OENEIS JUTTA HB, DESS
METAMORPHOS OCH FÖREKOMST I STOCKHOLMS
SKÄRGÅRD

AF

EMIL HOLMGREN.

Uti mina i Entomologisk Tidskrift införda »Lepidopterologiska iakttagelser i Stockholms omgifningar» har jag omnämnt, hurusom några exemplar, tillhörande de högnordiska fjärlarna *Oeneis Jutta* HB och *Oe. Norna* THNBG, blifvit af mig påträffade å Ingarön i Stockholms skärgård. Under förliden sommar har jag varit i tillfälle att ånyo och grundligare taga kännedom om den förstnämnda fjärlens förekomst samt dessutom noggrant undersöka dennas metamorphos, hvilken, så vidt jag vet, hittills ej varit bekant.

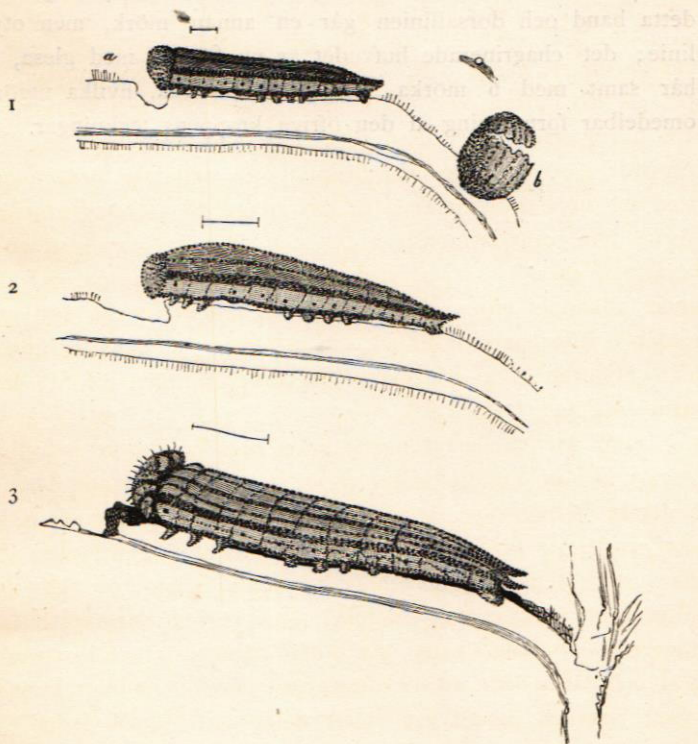
Den 12 juni detta år började *Oe. Jutta* att flyga i stort antal å den af mig benämnda Juttamossen å Ingarön, hvilket namn denna mosse numer af befolkningen fått bibehålla. Alla exemplar, som under denna dag infångades, voro hanar. Först den 14 juni och följande dagar visade sig honorna. Den 3 juli voro fjärlarna i det närmaste utflugna, och endast honor påträffades; hanarna hade redan den 26 juni upphört att flyga. — Af de infångade exemplaren, hvilka inalles utgjorde 85 stycken, tillhörde de flesta aberrationen *Balderi*. Blott omkring 25 exemplar voro rena *Jutta*-former. — På en fjärdedels mils afstånd från Juttamossen är en stor myr belägen, hvilken eger en ytvidd af omkring 50 tunnland, men på detta stora område sökte jag förgäves

den högnordiska fjärilen; endast enstaka exemplar af *Colias palæno* och *Argynnis pales* (v. *Arsilache*) visade sig här. Men på små obetydliga mossar i Juttamossens närhet sökte jag aldrig under *Futtas* flygtid denna fjäril förgäfvos. Den vidsträckta myren ligger högre öfver vattenytan än Juttamossen och är för öfrigt både betydligt sankare och gräsfattigare än denna senare. Det tyckes sålunda som om den i fråga varande fjärilen härstädes skulle uteslutande vara inskränkt till Juttamossen och till mossar i dess närmaste omgifning.

Fjärilens egendomliga sätt att, i likhet med flera af sina samslägtingar, gerna hvila sig på trädstammar har kommit mången att tro, det larven skulle lefva af lafvar, som växa på mariga äldre och yngre tallar, men af de undersökningar, jag i detta afseende gjort och som här nedan skola omtalas, torde man nog med full visshet kunna sluta till, att larven till *Oeneis Futta* letver, såsom sina samslägtingar, af gräsarter. Under parningstiden sitta honorna merendels stilla högt upp på trädstammarna, och det är under sökandet efter dessa honor som hanarna flyga upp utefter träden. Efter parningstidens slut däremot, då hanarna dött, ser man honorna ofta slå ned på tufvorna, troligen för att där af-sätta sina ägg.

Som det emellertid blifvit svårt nog, ja kanske omöjligt att ute på mossen erhålla några larver till i frågavarande fjäril, synnerligast då jag ännu ej hade någon kunskap om larvens näringsväxt, insläppte jag 4 lefvande honor i en för äggläggning afsedd glasburk. Den 30 juni erhöll jag också inemot 90 ägg, hvilka började att kläckas den 19 juli. — Kort före innan jag insläppte honorna i burken, hade jag i den samma inlagt hjortronblad, gräs och lafvar, för att vid äggläggningen om möjligt kunna utforska larvens moderväxt; men detta mitt försök ledde ej till något gynsamt resultat, ty några ägg fästades på hjortronblad, andra på väggar och lock, andra åter på gräs och lafvar, hvilket nog ej var så underligt, då honorna nu befunno sig i fångenskap. Den första larv som kläcktes insläppte jag emellertid i en glasburk, hvaruti jag lagt lafvar och gräs, hemtade från mossen; lafvarna blefvo orörda, men af gräset däremot åt larven genast. Med några af de larver, som därefter kläcktes, gjorde jag liknande försök, hvilka också ledde till samma resultat. Sålunda hade jag lyckats

finna larvens näringsplanta, och hvarför man ej förr kunnat påträffa larven, torde nog bero därpå, att den samma under dagen gömmer sig vid roten af växten under mossa och annat. För öfrigt är larven mycket trög till sin natur, och, i likhet med sina samsläktningar, öfvervintrar den och förpuppar sig troligen följande vår. Dock, angående larvens sista utvecklingskedan och puppstadiet torde jag i ett senare häfte få återkomma, sedan jag i dessa hänseenden kommit till full klarhet.

Äggen (bild 1 b) äro hvitgrå till färgen, tunnformigt cylindriska, refflade utefter längden samt af omkring en millimeters diameter.

Larven är, såsom nyss utkrupen ur ägget (bild 1 a), gråbrun med en mörk dosallinie och tvänne liknande linier längs hvardera sidan af hvilka senare dock den närmast ryggen gående är otydlig. Andhålren äro svarta, äfvenså ögonen, hvilka till antalet äro 5 på hvardera sidan. Analsegmentet tvåspetsadt, tilltryckt; det grågula

hufvudet chagrineradt till skulpturen, rundt och stort. Efter någon tids förlopp — ungefär en vecka — eger första hudömsningen rum och larven blir då ljusgrön med mörka längsgående linier, af hvilka en på hvardera sidan är bredare än de öfriga (bild 2); hufvudet litet i förhållande till den öfriga kroppen; ryggen hvälfvd, och kroppen afsmalnande åt båda ändar. Efter andra hudömsningen har den ljusgröna larven en mörk dorsallinie jämte ett bredt, mörkt band längs hvardera sidan (bild 3); mellan detta band och dorsallinien går en annan mörk, men otydlig, linie; det chagrinerade hufvudet är nu försedt med glesa, korta hår samt med 6 mörka, längsgående streck, hvilka utgöra en omedelbar fortsättning af den öfriga kroppens teckningar.

